

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
समाजकार्य विशारद (BACHLOR OF SOCIAL WORK) (B.S.W.)

परीक्षा : डिसेंबर - २०२४

सत्र ३ रे

विषय : पर्यावरण शास्त्र (BSW23-303)

दिनांक : १९/१२/२०२४ गुण: ६० वेळ: दु.२.०० ते दु. ४.३०

सूचना: १) सर्व प्रश्न अनिवार्य.

प्र.१. योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

(१०)

१. ----- जीवनासाठी मूलभूत आणि सर्वात महत्वाचा जैविक घटक आहे.
अ) प्रकाश ब) तापमान क) क्षारता ड) दाब
२. १९९० मध्ये ओरिसात आलेल्या चक्रीवादळामुळे ----- मृतांची संख्या होती.
अ) १२००० ब) १४००० क) १०००० ड) ८०००
३. ----- आणि ----- ही आम्ल पावसात उत्क्रांत झालेली दोन मुख्य आम्ल तत्वे आहेत
अ) फॉस्फोरिक आणि कार्बनिक ब) हायड्रोब्रोमिक आणि कार्बनिक क) पक्लोरिक आणि सल्फ्यूरिक ड) सल्फ्यूरिक आणि नायट्रिक
४. किमान ----- देशांना भूकंप होण्याची उच्च शक्यता असते (NASA, 1987).
अ) ३५ ब) ५५ क) ४० ड) ३०
५. ग्लोबल वार्मिंग हे प्रामुख्याने ----- मधील वाढीमुळे होते.
अ) ओझोन ब) कार्बन डायऑक्साइड क) सल्फर ड) मिथेन
६. रासायनिक कीटकनाशकांचा वापर ----- वर्षात ७५०३३ टन झाला.
अ) १९९५-१९९६ ब) १९९७-१९९८ क) १९९४-१९९५ ड) १९९९-२०००
७. वेगवेगळ्या भौतिक स्थितीतील जीवांच्या गटांमधील फरक ----- म्हणून ओळखला जातो.
अ) प्रजाती जैव-विविधता ब) अनुवांशिक जैव विविधता क) जैव-विविधता ड) परिसंस्थेतील विविधता
८. ----- शहरी भागातील वायू प्रदूषणाचा प्रमुख स्रोत आहे:
अ) घरगुती कचरा ब) ऑटोमोबाईल्स क) वणवा ड) औद्योगिक उत्सर्जन
९. टुंड्रा ही सायबेरियन संज्ञा आहे ज्याचा अर्थ ----- दलदलीचे मैदान आहे.
अ) वनस्पतीहीन ब) प्राणीहीन क) वृक्षहीन ड) वरीलपैकी काहीही नाही
१०. ----- हा ऊर्जा किंवा पदार्थाचा एक प्रकार म्हणून ओळखला जातो जो जीव, लोकसंख्या आणि परिसंस्थेच्या कार्यासाठी आवश्यक आहे.
अ) नैसर्गिक संसाधने ब) मानवनिर्मित संसाधने क) अ आणि ब दोन्ही ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(२०)

- १) जंगलतोड म्हणजे काय? जंगलतोडीचा परिणाम थोडक्यात सांगा.
- २) वाळवंटीकरणाची कारणे आणि परिणामांचे वर्णन करा.
- ३) परिसंस्थेचे प्रकार थोडक्यात स्पष्ट करा.
- ४) जैवविविधतेची विविध स्तरांवर थोडक्यात चर्चा करा.

प्र.३ खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

(१५)

- १) संवर्धनाच्या पद्धती स्पष्ट करा.
- २) पर्यावरणीय प्रदूषणाचे तपशीलवार वर्णन करा.
- ३) जागतिक तापमान वाढीचे हवामानावर होणारे परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.४. टीपा लिहा (कोणत्याही तीन)

(१५)

- १) माणूस आणि पर्यावरण.
- २) प्रदूषण आणि प्रदूषक.
- ३) जागतिक तापमान वाढीची कारणे.
- ४) लोकसंख्या वाढ आणि विविधता
- ५) दुष्काळ संकल्पना

Sub : Environmental Science (BSW23-303)

Instructions: 1) All questions are compulsory

Q.1 Fill in the blanks by choosing correct alternative

(10)

1. ----- is the basic and most important biotic factor for life.
a) Light b) Temperature c) Salinity d) Pressure
2. The cyclone in Orissa in 1990 caused ----- number of deaths.
a) 12000 b) 14000 c) 10000 d) 8000
3. ----- And ----- are the two main acid principles evolved in acid rain.
a) Phosphoric and b) Hydrobromic and c) Perchloric and d) Sulphuric and nitric
Carbonic Carbonic sulphuric
4. At least ----- countries face a high probability of being struck by earthquakes (NASA, 1987).
a) 35 b) 55 c) 40 d) 30
5. Global warming is caused primarily due to an increase in -----.
a) Ozone b) Carbon dioxide c) Sulfur dioxide d) Methane
6. The consumption of chemical pesticide increased to 75033 tons in ----- year.
a) 1995-1996 b) 1997-1998 c) 1994-1995 d) 1999-2000
7. Difference among groups of organism in different physical setting is known as-----.
a) Species Bio-diversity b) Genetic Bio-diversity c) Bio-diversity d) Ecosystem diversity
8. ----- is a major source of air pollution in urban areas is.
a) Domestic waste b) Automobiles c) Forest fires d) Industrial emissions
9. Tundra is a Siberian term that means a ----- marshy plain.
a) plant less b) Animal less c) Treeless d) None of the above
10. ----- is referred as a form of energy or matter which is essential for function of organism, population and ecosystem.
a) Natural resources b) Manmade resources c) Both a and b d) None of the above

Q.2 Answer in brief (Any two)

(20)

- 1) What do you mean by deforestation? Explain in brief effect of deforestation.
- 2) Describe causes and consequences of desertification.
- 3) Explain in brief types of ecosystem.
- 4) Discuss in brief biodiversity at different levels.

Q.3 Answer any one of the following. (Any one)

(15)

- 1) Illustrate methods of conservation.
- 2) Describe in detail types of environmental pollution.
- 3) Explain effects of global warming on the global climate.

Q4 Short notes (any three)

(15)

- 1) Man and Environment.
- 2) Pollution and pollutant.
- 3) Causes of global warming.
- 4) Population growth and variation.
- 5) Concept of drought
